

Zahraničná politika 5/2011

TÉMA: Arabská jeseň

2 UDALOSTI

FÓRUM

Peter Weiss

3 Maďarské predsedníctvo ako inšpirácia

Július Lőrincz

6 Jednoducho sa nepoznáme

Tomáš Weiss

10 Nová česká zahraničná politika?

Slavomír Horák, Jan Šír

12 Turkmenistán: Pět let po Turkmenbašim

Marco Mezzera

14 Pakistan a Čína: Harmonický vzťah?

SUSEDIA

Jan Adamec

3 Jak se rodí politická strana

Patrycja Bukalska

6 Volby: Budapešť sa v Poľsku nekoná

Jana Patsch

8 Kňazi a celebrity reformujú Rakúsko

AMERICKÝ ZÁPISNÍK

Alexander Krištofčák

17 Nech žije okupácia!

ROZHOVOR

Erzsébet Rózsa, Lucia Najšlová

18 EÚ musí prísť s konkrétnymi projektmi

Haana Ebeid, Lucia Najšlová

20 Egypt je stále plný energie

PARÍŽSKY ŠALÁT

Pavol Szalai

22 Sedem dôvodov, prečo je Sarkozy späť v hre

TÉMA ČÍSLA

Zora Hesová

24 Zápas o egyptský štát

Peter Bagin

27 Turecko: Mesiac v sieti

Lucia Najšlová

29 Akú EÚ potrebuje Stredomorie?

Yahia H. Zoubir

32 Je Alžírsko výnimkou?

35 LISTY NANUKOVI

36 VIRTUÁLNA KNIŽNICA / AKTUÁLNE

Tak sme sa dočkali. Konečne začali „európske témy“ zohrávať životnú úlohu v domácej politike. Ale pri debate o nich ostávame verní našej autentickej slovenskosti. A to sa mnohí pred vstupom do EÚ báli, ako sa v nej zmažú naše tradície a hodnoty.

Na hodine európskej integrácie mojím amerických študentom nesedelo, prečo tá slovenská vláda padla na eurovale. Vo všetkých múdrych knihách sa predsa píše, aká je Európa roztrieštená, a voliči v členských štátoch riešia najmä svoje domáce témy. A tak na chvíľku prerušíme vrátenie sa v základoch Európskych spoločností, ktoré, mimochodom, nestoja na žiadnych vznosných hodnotách, ale pragmatických kompromisoch, a debatujeme o Slovensku. Kukajú veru prekvapene. „Takže hovoríš, že Slovensko prijalo milióny z fondov EÚ, a teraz vaši poslanci nechcú pomôcť iným krajinám?“ Dopĺňujem: „Nie je to celkom tak – väčšina poslancov by za euroval hlasovala, ale opozícia si nenechala ujsť šancu nepodporiť vládu.“ Veľmi som im to nevjasnila. „No dobre, a čo tá koalíčná strana, čo ju tiež nepodporila?“ „Nuž, je to neštandardné, ale zas hovorili to od začiatku – myslia si, že euroval jednoducho nič nerieši.“ „Tak to máte super matematikov, navrhli aj to, aby Slovensko prestalo prijímať ďalšie peniaze z EÚ? Všetky krajiny, čo vám ich dávajú, nespôsobili vaše problémy.“ „Nenavrhl.“ „Stále im to nejde do hlavy: „No dobre, ale naozaj ten euroval zachráni eurozónu?“

Ťažko povedať. Ale o tom vlastne slovenská debata nebola – hovorili sme predsa hlavne o tom, kto je aký Európan a či sa budeme musieť „hanbiť pred Bruselom“. Hoci dobre mienené, takéto poznámky zo strán našich eurooptimistov veci neprospievajú. Brusel predsa nie je žiadnym stelesnením nevinnosti, ani arbitrom európskosti. A ak sa za európanstvo vydáva „čistý štít pred Bruselom“, môže to len rozvinúť euroskepsu, podobnú tej, čo sa usalasila len kúsok na západ, u bratov Čechov.

Keď sme do Únie vstupovali, bolo to iné miesto ako dnes. S výnimkou hŕstky „hejslovákov“ existoval viac-menej konsenzus o tom, že členstvo v klube nám prinesie veľa dobrého, a to nehovoríme len o ekonomike. Spotrebiteľské práva, ľudská dôstojnosť, silnejší hlas vo svete – z toho všetkého sme predsa boli nadšení. Takže je pochopiteľné, ak má časť elit pocit, že s mnohým, čo stmelí európsku jednotu, treba súhlasiť. Pôsobí síce trochu paradoxne, že za rovnakú jednotu presne tie isté „proeurópske strany“ nekričali, keď išlo napríklad o uznanie samostatného Kosova. Slovenské „nie“ vnímali dokonca ako prínos Európe, a ešte užitočnejšie sa v disidentskej pozícii cítili, keď odmietali prvú pôžičku Grécku.

Takže predsa len sa u nás cení aj právo na pochybnosť o krokoch partnerov a na nesúhlas býva naša politická elita aj hrdá. Len škoda, že tej vláde, čo tak európsky padla, záležalo viac na donútení svojich „matematikov“ k poslušnosti namiesto toho, aby akceptovala ich „deviáciu“ a prišla so štandardným „európskym“ pragmatickým dealom s opozíciou. A smutné je, že tá opozícia podmieňovala prejav svojej európskosti vládnou jednotou alebo vládnym pádom. Polutovaniahodné je iste aj to, že keď už raz tých disidentov máme, sú len takí polovičatí: euroval nie, ale eurozóna a eurofondy áno. Žeby predsa len bola domáca politika stále pred tou európskou? No ale to by z nás skutočne robilo štandardnú európsku krajinu, bez slovenských špecifik.

Lucia Najšlová
najslova@sfa.sk